

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

Str. Dimitrie D. Gerota nr. 7-9, sector 2, București, cod poștal: 020027

Telefoane: 021.310.23.56, 021.316.31.34

Fax: 021.316.31.31

021.310.23.57, 021.316.31.33

Cod fiscal: 10464660

E-mail: ces@ces.ro

www.ces.ro

Membru fondator al Asociației Internaționale a Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare (AICESIS)

Membru al Uniunii Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare Francofone (UCESIF)

„Consiliul Economic și Social este organ consultativ al Parlamentului și al Guvernului în domeniile de specialitate stabilite prin legea sa organică de înființare, organizare și funcționare.” (Art. 141 din Constituția României revizuită)

AVIZ

referitor la proiectul de Lege privind unele măsuri fiscal bugetare pentru asigurarea sustenabilității financiare a României pe termen lung

În temeiul art. 2 alin. (1) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și art. 11 lit. a) din Regulamentul de organizare și funcționare, Consiliul Economic și Social a fost sesizat cu privire la avizarea *proiectului de Lege privind unele măsuri fiscal bugetare pentru asigurarea sustenabilității financiare a României pe termen lung*.

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

În temeiul art. 5 lit. a) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în ședința din data de 25.09.2023, desfășurată online, conform prevederilor Hotărârii Plenului nr.86/17.05.2022, avizează **NEFAVORABIL** prezentul proiect de act normativ, cu următoarea **motivare**:

- Consiliul Economic și Social s-a pronunțat deja printr-un aviz nefavorabil în legătură cu eliminarea prin ordonanță de urgență a obligațiilor de predictibilitate și stabilitate ale Codului Fiscal;

- măsurile de reducere a cheltuielilor sunt neconvingătoare. Guvernul și-a propus să colecteze 100 de miliarde de lei (85%) din mediul privat și doar 16 miliarde de lei (15%) din eficientizarea cheltuielilor publice, or, acest dezechilibru trebuie ajustat;
- acoperirea deficitului bugetar prin măsuri de creștere a poverii fiscale pentru mediul economic privat s-a dovedit în trecut că au avut un efect contrar, fiind foarte probabil ca, în urma acestor măsuri, veniturile la buget să scadă, în loc să crească. Creșterea fiscalității stimulează tendințele evazioniste, iar autoritățile statului s-au dovedit până în prezent incapabile să țină sub control fenomenele evaziunii și muncii la negru;
- mediul de afaceri are nevoie de predictibilitate și stabilitate pentru o dezvoltare economică sănătoasă, deziderat negat de punerea în aplicare a acestor măsuri începând cu data de 1 ianuarie 2024, respectiv în termen de 3 luni, și nu de 6 luni, astfel cum prevede Codul fiscal;
- restricțiile referitoare la facilitățile acordate IMM-urilor sunt nejustificate. Guvernul nu ține cont de trăsăturile specifice acestei categorii de agenți economici, iar premisa de la care pornește fundamentarea creșterii impozitului pe cifra de afaceri are la bază o ipotetică rată a profitului de 12,5% care s-ar realiza în medie în sectorul IMM-urilor;
- de la punctul 3 până la punctul 7 din proiectul de Lege se face referire la măsuri fiscale aplicabile microîntreprinderilor. În contextul în care țara noastră înregistrează o rată foarte mică de colectare a taxelor, statul trebuie să ia măsurile necesare pentru îmbunătățirea modului de colectare având în vedere că statul colectează la bugetul de stat venituri în valoare de 26% din PIB, față de o medie europeană de peste 40% din PIB, așa cum arată datele publicate de Eurostat. În aceste condiții, suprainpozitarea microîntreprinderilor va împovăra microîntreprinderile care plătesc și nu le va afecta pe cele care practică evaziunea fiscală;
- impozitul de 3% pe venitul microîntreprinderilor nu se justifică sub nicio formă, companiile vizate sunt IMM-uri, care sunt cele mai vulnerabile sunt și așa supuse de 3 ani la multiple șocuri. În general, acest tip de firme au un grad de capitalizare redus, iar efectul celor propuse de proiect va fi că povara suplimentară asupra IMM va fi direcționată către consumatori/beneficiari și automat se va reflecta în prețurile care vor crește din nou. O creștere de taxe va diminua rentabilitatea IMM-urilor, care ar putea fi nevoite să închidă sau să reducă activitatea, inclusiv prin disponibilizări care vor reduce treptat încasările bugetare, existând riscul de insolvență și faliment, mai ales în condițiile în care acest demers care se propune vine după efectele nefaste ale pandemiei peste care s-au suprapus multiplele crize în cascadă care sunt în derulare (război la graniță, prețurile la energie și combustibil etc.). Și societățile cu activitate

de export vor fi în mod vădit dezavantajate în concurența cu societăți din țări care nu au fiscalitate atât de împovărătoare. De asemenea, apare ca fiind nejustificat și faptul că firme cu pierderi sunt puse în situația de a plăti un impozit pe profit care să fie la nivelul a 1% din cifra de afaceri. Aceste firme, și așa în situație dificilă, vor fi decapitalizate sau chiar trimise în insolvență;

- impozitarea pe cifra de afaceri este o măsură care va avea efecte negative asupra economiei și va influența negativ perspectivele de dezvoltare economică. Pentru unele sectoare va fi o lovitură foarte grea (retail, energie, automotive), iar, în cazul altora, va crea distorsiuni majore. Va scădea competitivitatea exporturilor și se va transfera în preț ca un TVA. Taxa pe cifra de afaceri, inclusiv în sistemul financiar, nu este limitată în timp, așa încât se va transforma într-o taxă permanentă. Acest fapt nu este unul normal și trebuie avut în vedere că va aduce după sine o creștere a prețurilor sau a costurilor de finanțare. Mai mult, în multe situații modelul propus va duce la o dublă taxare, așa cum va fi în cazul, spre exemplu, societăților de furnizare de energie;
- în plus, introducerea unui impozit special pe bunurile imobile și mobile de valoare mare și aplicarea lui la bunurile achiziționate înaintea intrării în vigoare a legii are un caracter retroactiv și încalcă principiul securității juridice, conform căruia contribuabilii trebuie să poată să se bazeze pe legislația existentă atunci când iau decizii financiare legate de achiziția de bunuri. În ceea ce privește taxarea specială a vehiculelor cu o valoare mai mare de 375.000 lei, această măsură ar putea bloca eforturile europene pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, deoarece noul impozit va descuraja achiziționarea de vehicule noi, mai eficiente din punct de vedere energetic și mai puțin poluante. Un alt aspect problematic cu privire la această prevedere este că actuala reglementare omite excluderea firmelor de leasing de la plata impozitului special;
- un aspect foarte grav este acela că efectele pe termen imediat și mediu vor determina o încetinire semnificativă a economiei;
- restricționarea/ reducerea facilităților din domeniile considerate anterior de către Guvernul României ca fiind „sector prioritar, de importanță națională pentru economia românească” respectiv sectoarele IT, construcții, agricultură și industria alimentară sunt nejustificate și sunt de natură să scadă competitivitatea și atractivitatea pentru investitori a acestor domenii, să accentueze criza de resurse umane, să stimuleze fenomenele muncii nedeclarate, evaziunea fiscală și concurența neloială. Totodată, veniturile nete ale celor care în prezent lucrează cu forme legale în aceste sectoare economice vor fi diminuate în urma reducerii facilităților fiscale. Prin eliminarea scutirilor, forța de muncă din România va fi atrasă de piața de muncă din

alte state ale Uniunii Europene; Mai mult decât atât, modificarea facilităților din domeniul construcțiilor încalcă acordul încheiat în anul 2018, pe o durată de 10 ani, între Guvernul României și Federația Patronală a Societăților din Construcții, acord care a fost transpus în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2018;

- în ceea ce privește tichetele de masă, Guvernul susține că nu se generează pierderi în valoarea lor prin aplicarea CASS de 10 %, întrucât prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 69/2023, valoarea tichetelor va crește de la 1 august 2023 la 35 lei, iar de la 1 ianuarie 2024 la 40 lei. În proiectul de Lege nu se specifică obligativitatea acordării tichetelor la valoarea maximă de către angajator. Așadar, pentru o mare parte din salariați, apare o pierdere evidentă pe segmentul tichete de masă. Ar trebui menționată obligativitatea acordării tichetelor de masă la valorile prevăzute în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 69/2023;
- pentru societățile comerciale la care statul este acționar majoritar, posturile vacante se desființează odată cu intrarea în vigoare a legii, ceea ce creează probleme în funcționarea acestora din lipsă de personal de execuție, iar raportat la societățile cu care lucrează în mediu concurențial (ex.: CFR Călători, CFR Marfă), se creează discriminare, nemaiputând să își dimensioneze personalul în raport cu activitatea desfășurată;
- de asemenea, măsurile asemănătoare propuse pentru sectorul public pot conduce la incapacitatea de funcționare a unor instituții publice;
- există incertitudine cu privire la eficacitatea și a altor măsuri fiscale în atingerea obiectivului de majorare a veniturilor fiscale. Mai mult, efectele în economie vor fi resimțite imediat, iar acest lucru va avea ca rezultat o diminuare drastică a investițiilor, amplificarea fenomenului inflaționist ca efect al majorării prețurilor de consum și un sentiment general de incertitudine marcat de riscul apariției unor măsuri nesustenabile, cu obiective pe termen scurt, prin care se încearcă tot felul de intervenții de avarie;
- prin creșterea poverii fiscale va fi afectată competitivitatea întreprinderilor românești în comparație cu cele care operează în țările vecine, care au un regim fiscal comparativ mai favorabil decât România;
- restricțiile propuse referitoare la numărul contractelor de muncă ale angajaților din domeniile în care se acordă facilități este de natură să încalce dreptul la muncă, care este un drept fundamental al cetățenilor prevăzut în Constituție;
- instituirea unui impozit suplimentar de 1% pe cifra de afaceri pentru anumite categorii de întreprinderi va avea ca efect creșterea costurilor pentru consumatorul final;

- creșterea costurilor de exercitare a profesiilor liberare ca urmare a creșterii taxelor, în special pentru exercitarea profesiei de avocat, este de natură să restrângă accesul la justiție pentru persoanele cu venituri mai mici, care nu-si vor putea permite să plătească onorariile crescute ale avocaților;
- creșterea poverii fiscale pentru mediul economic privat se va reflecta pentru întreprinderi în creșterea costurilor de producție și, pe cale de consecință, în creșterea prețurilor plătite de consumatori. Prin urmare, această lege de „creștere a sustenabilității financiare a României va contribui la deteriorarea într-o și mai mare măsură a nivelului de trai al populației;
- măsurile fiscale prezentate în cadrul proiectului nu au fost fundamentate pe baza unor analize de impact, măsurile fiind adoptate cu încălcarea prevederilor Legii nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare; Mai mult, inițiatorul, în nota de fundamentare, la rubricile “3.4.1. Impactul asupra economiei și asupra principalilor indicatori macroeconomici” și “3.5. Impactul asupra mediului de afaceri” menționează că “nu este cazul”, deși toate măsurile menționate în cuprinsul proiectului vor avea ca efect:
 - o scădere economică ca urmare a restrângerii activității economice sau chiar a închiderii activității de către antreprenori, din cauza imposibilității susținerii taxelor și impozitelor;
 - o creștere a prețurilor ca urmare a transferării de către agenții economici a costurilor suplimentare, generate de politica fiscală, către consumatori;
 - o creștere a ratei inflației;
 - o scădere a consumului.
- la măsurile privind descentralizarea se propune la pct. c) referitor la Casele Județene ale elevilor și patrimoniul aferent aflate în coordonarea/ subordonarea/ autoritatea Ministerului Educației să fie transferate cu patrimoniu și activități către autoritățile publice locale, trebuie menționat că nu există în sistemul de învățământ, Case Județene ale Elevilor, iar activitățile desfășurate în unități aflate în coordonarea/ subordonarea/ autoritatea Ministerului Educației sunt activități educaționale, desfășurate cu personal didactic de predare, care nu pot fi preluate de autoritățile publice locale;
- comasarea unităților de învățământ sub 50 de angajați, care implică reducerea numărului de angajați de la fiecare unitate comasată, conduce la un blocaj clar în funcționarea respectivelor unități școlare;

- timpul real alocat de la inițierea proiectului pentru consultare și dezbateri este derizoriu, mai ales având în vedere faptul că problema deficitului bugetar este cunoscută de multă vreme;
- organizațiile sindicale au formulat solicitări în baza prevederilor art.7 alin. (9) din Legea nr. 52/2003, cu modificările și completările ulterioare, privind transparența decizională în administrația publică: *„Autoritatea publică în cauză este obligată să decidă organizarea unei întâlniri în care să se dezbate public proiectul de act normativ, dacă acest lucru a fost cerut în scris de către o asociație legal constituită sau de către o altă autoritate publică.”*;
- lipsa unei ample dezbateri publice aplicate poate conduce spre adoptarea unor măsuri ce vor avea un grav impact economic și social.

Președinte,
Bogdan SIMION